

Hodnotová řešení env. krize

celocoen

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE

OP Research and
Development for Innovation

Hodnota

= koncepce žádoucího ~ jak hodně co chceme

- vytváří zásadní **orientaci v životě**, určuje naše jednání na základě stálých hodnotových žebříčků (verbální x žité)

Budování hodnotových žebříčků

- během **socializace** (výchova) → zvnitřňování hodnot do našeho podvědomí
→ cizí vůle hodnotu nezakládá
- změna hodnotových žebříčků? – **nutná motivace**

Tabulka 2: Pořadí žebříčku u mužů v jednotlivých věkových kategoriích

Věk:	Pořadí hodnot				
	15-19	20-29	30-44	45-59	60 a více
dosáhnout úspěchu v zaměstnání	1.	2.	2.	3.	4.
vdát se, oženit se (být vdaná, ženatý)	5.	6.	4.	4.	3.
žít pestrým společenským životem	7.	7.	7.	7.	7.
mít děti	6.	3.	3.	2.	2.
věnovat se svým zálibám	4.	5.	5.	5.	6.
mít stálého partnera	3.	1.	1.	1.	1.
dosáhnout co nejvyššího vzdělání	2.	4.	6.	6.	5.

Zdroj: CVVM, výzkum Naše společnost 2005, šetření 05-04

Tabulka 3: Pořadí žebříčku u žen v jednotlivých věkových kategoriích

Věk:	Pořadí hodnot				
	15-19	20-29	30-44	45-59	60 a více
dosáhnout úspěchu v zaměstnání	2.	3.	3.	4.	4.
vdát se, oženit se (být vdaná, ženatý)	5.	4.	4.	3.	3.
žít pestrým společenským životem	6.	7.	7.	7.	7.
mít děti	4.	2.	1.	1.	1.
věnovat se svým zálibám	7.	6.	6.	6.	6.
mít stálého partnera	1.	1.	2.	2.	2.
dosáhnout co nejvyššího vzdělání	3.	5.	5.	5.	5.

Zdroj: CVVM, výzkum Naše společnost 2005, šetření 05-04

Na světě existuje tolik *hladovějících* lidí, že *Bůh* k nim může přicházet jen ve formě *chleba*. Gándhí

Potřeba

- spojena s hodnotami, vztahuje se ke chtěnému
→ výrazem **nedostatku**
- hodnoty a potřeby tvoří podstatnou složku **motivace lidského** jednání
- naplnění potřeb → základ **šťastného života**
- **materiální x nemateriální potřeby**

Hodnota

- hodnota **svobody** (ekonomický liberalismus – ekoteroristé omezují)
- hodnota **jistoty**, kde je moje místo v životě a co se ode mně čeká (socialismus, komunismus)
- hodnota **sounáležitosti**, kontinuity, tradice a ohleduplnosti – zelení
- hodnota **okamžiku** (x fotografové)
- hodnota **peněz jako cíle** našeho snažení – často s tím počítají ekonomové

iDNES.cz / Blog Úterý 31. ledna 2017, Markéta | Přihlásit

iDNES.cz > Zprávy | Kraje | Sport | Kultura | Ekonomika | Bydlení | Technet | Ona | Revue | **Blog** | Další

Svět kolem nás | Videoblogy | Lifestyle | Fotoblogy | Ostatní | Blogeri | Přihlásit se | Založit blog

Až ekoteroristé vymřou, svět se zazelená

27. 01. 2017 8:00:00

Každá doba má svou módu. Svou filozofii. Své společenské trendy. Jenom je ne vždy dokážeme vidět, když v oné době žijeme, a uvědomujeme si je až zpětně.

Tak třeba hnutí hippies. Vzniklo v 60. letech, mělo své důsledky v životním stylu celé generace, v kultuře, oblékání, protiválečném hnutí a tedy i v politice. Ale už v další dekádě se postupně vypařilo a i ze zapřísněných zkoušených hippiesků se postupně stávali usedlí matky a proplesateli tatkové od rodin, zatímco přicházelo zase něco jiného, byť už ne tak výrazného.

A mně se zdá, že i nyní je náš evropsko-americký prostor ovládná podobnými hnutími. Jde o genderisty, doktrínu multikulturalismu, ekologická hnutí a obecné omezování svobod. Možná by se dalo říct, že jde „jen“ o nový politický směr; mně se ale zdá, že opět jde spíš o jakési „hnutí dekády“. Třeba proto, že společnost je dnes silně ideologicky rozdělena podobně, jako bývá při jiných podobných módních hnutích. Starí vs. Mladí. Umělci vs. Manuálně pracující. Intelektuálové řešící nesmrtelnost brouka & údajnou diskriminaci žen po kavárnách vs. Živnostníci, kteří se ani satsaka otáčejí. A tohle rozdělení nekopíruje třeba rozdělení na levici či pravici ani omylem.

Ale zatímco kdysi hippiesci byli spíš v opozici vůči establishmentu, dneska vzniká nezvyklá situace: genderovou rovnost, multikulturalismus i ekoterorismus dnes prosazuje právě establishment víc podporovaný mladými. Nevidané to spojení! A tenthle politický establishment je často v silné opozici vůči „usedlejší starší generaci“ – stačí se

Markéta Šichtařová
sichtarova.blog.idnes.cz (RSS)

Počet článků: **306** | Celková karma: **48.36** | Průměrná četnost: **18122**

Markéta Šichtařová,
redaktorka společnosti Nest Finance s.r.o., ekonomka,
spoluautorka několika bestsellerů o aktuální
ekonomické politické realitě

V roce 2016 vydala knihu Jak to vidí Šichtařová, aneb
Co nám seřeká o migraci, dětech a naší
budoucnosti.

Seznam rubrik

Způsoby života v environmentální perspektivě

Blahobyt

- žádoucí stav společnosti vymaněné z hladu a bídy - 👍

Způsoby života v environmentální perspektivě

Blahobyt

- žádoucí stav společnosti vymaněné z hladu a bídy - 👍
- **po naplnění základních potřeb vznikají potřeby nové, nemateriální, to však ohrožuje ekonomikou trvalého růstu**
  - blahobyt je konvenčně spojován s vysokou hmotnou životní úrovní – **HDP**

Způsoby života v environmentální perspektivě

Blahobyt

- žádoucí stav společnosti vymaněné z hladu a bídy - 👍
- **po naplnění základních potřeb vznikají potřeby nové, nemateriální**, to však ohrožuje ekonomikou trvalého růstu
  - blahobyt je konvenčně spojován s vysokou hmotnou životní úrovní – HDP
- pro zabezpečení růstu HDP je třeba spojit uspokojování vyšších (nemateriálních) potřeb s materiální spotřebou – **jak?**

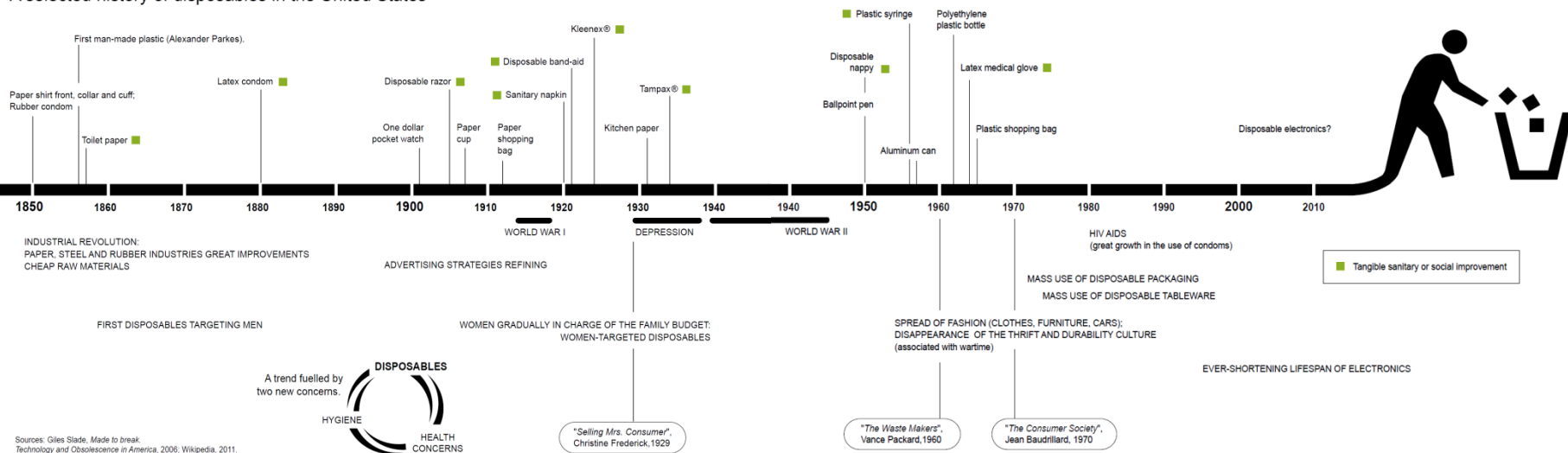

Reklama

- hnací motor konzumní společnosti
- nepřipustit, abychom si mysleli, že už máme vše, co ke spokojenému životu potřebujeme

Šok z ekologie, str. 33

The advent of the throw-away culture
A selected history of disposables in the United States

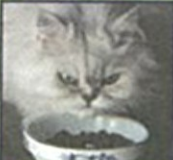

Sources: Giles Stude, *Made to break: Technology and Obsolescence in America*, 2006, Wikipedia, 2011.

Blahobyt v konvenčním pojetí

- neukazuje **nespotřební** kvality života, (např. zdraví, charakter sociálních vztahů, vzdělání, kulturní úroveň, životní prostředí...)

Luxury expenditures		Product	Annual expenditure	Social or economic goal	Additional annual investment needed
		Makeup	\$18 billion	<i>Reproductive health care for all women</i>	\$7 billion
		Christmas presents for pets in the US	\$5 billion	<i>Universal literacy</i>	\$4 billion
		Perfumes	\$15 billion	<i>Elimination of hunger and malnutrition</i>	\$19 billion
		Ocean cruises	\$14 billion	<i>Clean drinking water for all</i>	\$10 billion
		Ice cream in Europe	\$11 billion	<i>Immunizing every child</i>	\$1.3 billion

Konzum → konzumní společnost

- **konzumní společnost** - *typ moderní společnosti, v níž jsou rozhodující sociální funkce určovány **spotřebou***
- potřeba získávání „**pozičního zboží**“ (důkaz společenské pozice - uznání)
  - vyjadřuje situaci sociálních skupin či státu (*stát blahobytu*)
- nadměrný konzum – záliba/nutnost? vlastnění hmotných statků či službách
→ typická **dynamika nakupování a spotřeby** (tvorby odpadů)
Až na dno blahobytu“ str 39

Rozměry konzumní společnosti

žádoucí: zabezpečení **růstu HDP**

nežádoucí:

osobní/společenské

- nesoulad mezi tím, co činí lidi šťastné (?) a očekáváním konzumní společnosti (?)

Rozměry konzumní společnosti

žádoucí: zabezpečení **růstu HDP**

nežádoucí:

osobní/společenské

- nesoulad mezi tím, co činí lidi šťastné (?) a očekáváním konzumní společnosti (?)
- nenaplnění vyšších potřeb činících nás šťastné často vede k hledání štěstí v materialistickém světě

The Consumer Paradox: Scientists Find that Low Self-Esteem and Materialism Goes Hand in Hand

"Advertising has us chasing cars and clothes, working jobs we hate so we can buy shit we don't need."

~From the movie Fight Club, based on the novel by Chuck Palahniuk

Centrum pro výzkum
toxických látek
v prostředí

hypermarket – „oltář průměrných snů“ - nabízí (kromě věcí) jen krátkodobé uspokojení, nikoliv trvalou spokojenost a pocit životního naplnění

„kulisový, umělý, naleštěný svět obrovské prodejny a vysněný „ideální“ svět hrdinů telenovel s jejich „důležitými“ problémy, demonstrováný na příbězích pěti postav, jež se v prostředí hypermarketu setkají“

Rozměry konzumní společnosti

žádoucí: zabezpečení **růstu HDP**

nežádoucí:

osobní/společenské

- nesoulad mezi tím, co činí lidi šťastné (?) a očekáváním konzumní společnosti (?)
- nenaplnění vyšších potřeb činících nás šťastné často vede k hledání štěstí v materialistickém světě

hypermarket – „oltář průměrných snů“ - nabízí (kromě věcí) jen krátkodobé uspokojení, nikoliv trvalou spokojenost a pocit životního naplnění

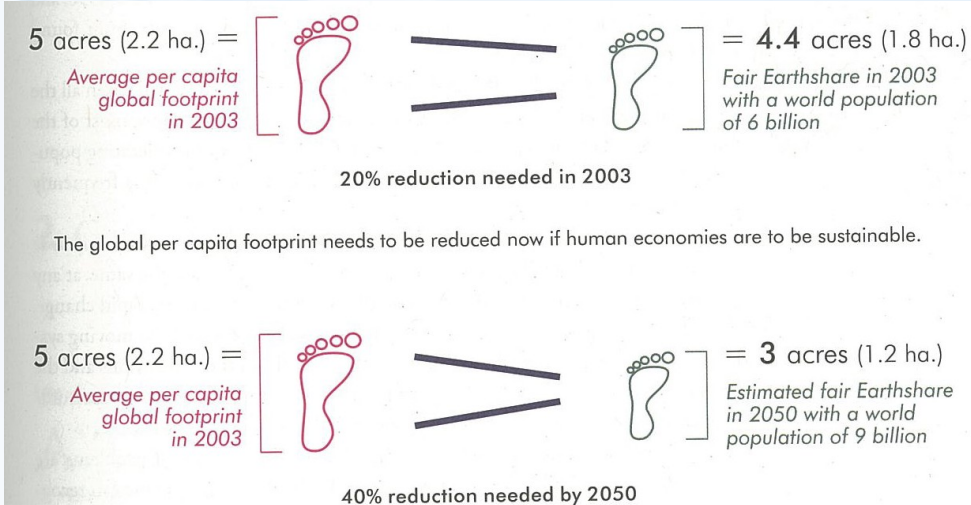
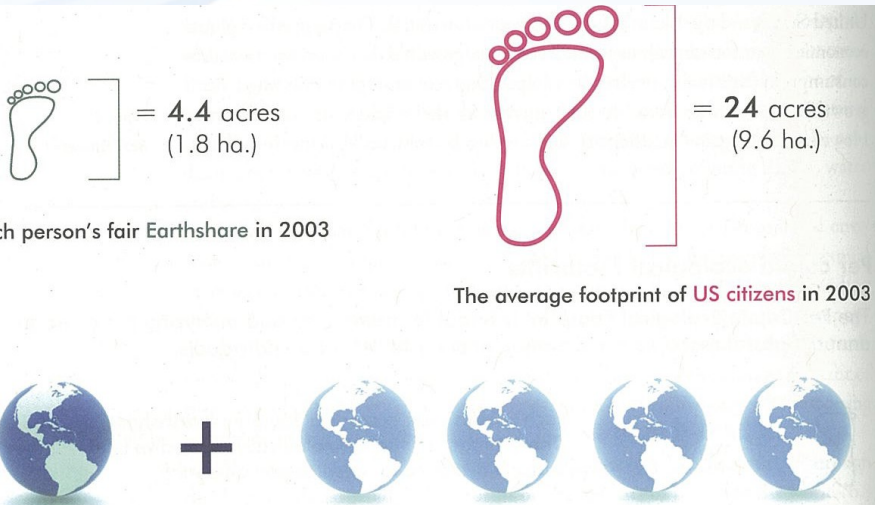
„kulisový, umělý, naleštěný svět obrovské prodejny a vysněný „ideální“ svět hrdinů telenovel s jejich „důležitými“ problémy, demonstrováný na příbězích pěti postav, jež se v prostředí hypermarketu setkají“

environmentální

Environmentálně příznivý způsob života

- založen na změně žebříčku **hodnot a potřeb** (ve společnosti)
- snížení hmotné spotřeby (suroviny, energie, odpady, tox.) = ek. stopy

Životní způsob a environmentální etika

- env. příznivé chování – více než vedlejší produkt živ. postojů zralých lidí
- nutná vymahatelnost pomocí **sociální normy** vštěpované výchovou → šíření **nápodobou a módou**

Alternativní životní způsoby

- alternativní k většinové kultuře a životnímu stylu – **odlišné hodnoty**
- hodnoty zpravidla **nemateriální** povahy

Drobné kroky nebo radikální změna životního způsobu?

- způsob vyvolání změny postojů a životního stylu:
  - I) ne příznaky prohlubující se env. krize
    - neorientujeme se na **budoucí generace**
  - II) nelze stavět na strachu ani **prožití env. krize** (povodně?)
  - III) ne environmentální vědomí a **informovanost** (max. 5 %)

Alternativní životní způsoby

- alternativní k většinové kultuře a životnímu stylu – **odlišné hodnoty**
- hodnoty zpravidla **nemateriální** povahy

Drobné kroky nebo radikální změna životního způsobu?

- způsob vyvolání změny postojů a životního stylu:
  - I) ne příznaky prohlubující se env. krize
    - neorientujeme se na **budoucí generace**
  - II) nelze stavět na strachu ani **prožití env. krize** (povodně?)
  - III) ne environmentální vědomí a **informovanost** (max. 5 %)
- **schůdná je cesta drobných kroků**
  - vnímavost k praktickým návodům ekologických poraden
  - env. šetrné prostředky, technologie, recyklace, biopotraviny...
  - nejschůdnější postup k env. zásadním proměnám lidského života
    - rozsáhlé devastace životního prostředí ale vyžaduje **↑ změnu**
- env. příznivý způsob někdy vnímán jako neradostný a asketický
- člověk někdy dochází k závěru, že sám env. krizi nevyřeší

Environmentálně uvědomnělý způsob života

I) dle **domácích technologií** – přibývá energ. šetrných spotřebičů (úspora)

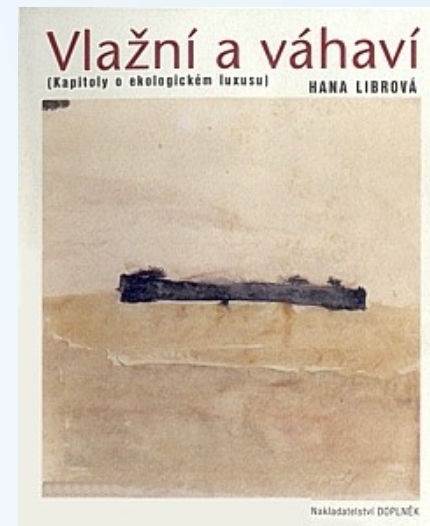
II) dle **spotřebních vzorců** - důležitá env. informovanost + ochota měnit spotřební návyky (x tzv. „ekologické plýtvání“)

- **ideační hodnota věcí x užitková hodnota**

→ souvisí s etickým a politickým pozadím výroby (velkochovy, x biopotr., fair-trade, veget., lokální potraviny...)

III) dle **spotřeby zboží a služeb**

→ **konzum. x dobrovolná skromnost**

Environmentálně uvědomnělý způsob života

I) dle **domácích technologií** – přibývá energ. šetrných spotřebičů (úspora)

II) dle **spotřebních vzorců** - důležitá env. informovanost + ochota měnit spotřební návyky (x tzv. „ekologické plýtvání“)

- **ideační hodnota věcí x užitková hodnota**

→ souvisí s etickým a politickým pozadím výroby (velkochovy, x biopotr., fair-trade, veget., lokální potraviny...)

III) dle **spotřeby zboží a služeb**

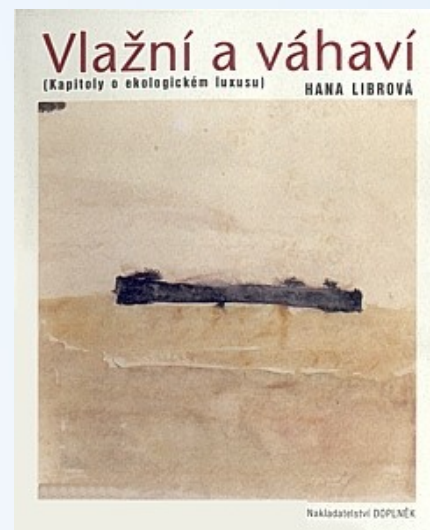
→ **konzum. x dobrovolná skromnost**

Dobrovolná x záměrná skromnost

- **dobrovolně skromný** - kdo žije ve skromných poměrech vědomě a dobrovolně, na základě svého **rozhodnutí**, ačkoli by mohl žít jinak (*Pestří*)

- env. příznivé necíleně - až druhotně

-

Environmentálně uvědomnělý způsob života

I) dle **domácích technologií** – přibývá energ. šetrných spotřebičů (úspora)

II) dle **spotřebních vzorců** - důležitá env. informovanost + ochota měnit spotřební návyky (x tzv. „ekologické plýtvání“)

- **ideační hodnota věcí x užitková hodnota**

→ souvisí s etickým a politickým pozadím výroby (velkochovy, x biopotr., fair-trade, veget., lokální potraviny...)

III) dle **spotřeby zboží a služeb**

→ **konzum. x dobrovolná skromnost**

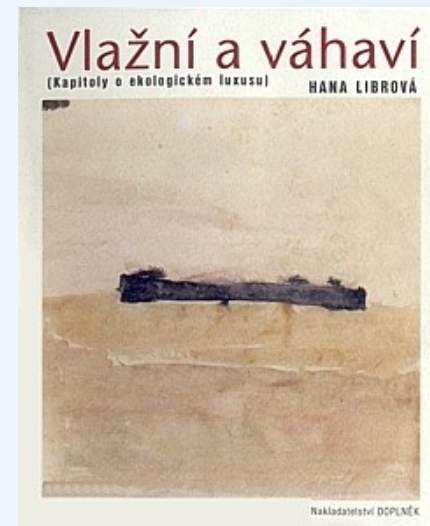
Dobrovolná x záměrná skromnost

- **dobrovolně skromný** - kdo žije ve skromných poměrech vědomě a dobrovolně, na základě svého **rozhodnutí**, ačkoli by mohl žít jinak (*Pestří*)

- env. příznivé necíleně - až druhotně

- **záměrná skromnost** → lidé vědomě z env. motivů omezují své vzorce i objem spotřeby hmotných statků či služeb, které narušují ŽP (*Zelení*)

- častá je **kombinace** obou

Dobrovolná skromnost x chudoba

- **chudoba** - nízký příjem, malé vlastnictví a spotřeba, pocit deprivace, sociální vyloučení, nízký sociální status, minimální podíl na moci
- **dobrovolná skromnost** – dobrovolnost, soběstačnost, pestré mezilidské vztahy, aktivní podíl na veřejných věcech (obce...)
- idea skromnosti častá v antické filozofii, islámu, křesťanství, judaismu, taoismu, konfucionismu, starověké mytologii i u přírodních národů

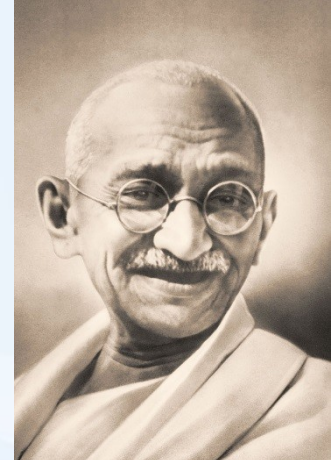
„I suggest that we are thieves in a way.

If I take anything that I do not need for my own immediate use and keep it I steal it from somebody else.

I venture to suggest that it is the fundamental law of Nature, without exception, that Nature produces enough for our wants from day to day, and if only everybody took enough for himself and nothing more, there would be no pauperism in this world, there would be no more dying for starvation in this world.

But so long as we have got this inequality, so long we are stealing.“

M. K. Gandhi

Centrum pro výzkum
toxických látek
v prostředí

Thieves – zloději
Venture – spekulovat
Pauperism – chudoba
Starvation – hladovění

Skromnost jako součást sociální prestiže statusu

- př. holandské lékařství - skromnost a ekologický luxus je prestižní záležitostí, **konzumentství odmítáno** jako **neetické, většinové a vulgární**
- ek. příznivé chování bohatých je otázkou společenské prestiže, ale i osobních postojů → orientace **mimo materiální** hodnoty
- společnost už není rozvrstvena do tříd, ale podle **životního stylu** → chudší vrstvy se snaží napodobovat bohatší
  - nápodoba může být účinnější než ek. výchova
  - šíření pod vlivem **módy** je rychlejší a efektivnější
- společenské **elity** → **vliv** na legislativu, politiku i ekonomiku

„Z toho vidíš, že chudí nejsou tak docela ubozí, jak si myslíme; jsou opravdu blaženější, než si představujeme a než my sami jsme“

Karl Gutzkow

Centrum pro výzkum
toxických látek
v prostředí

Česká republika

- Pod hranicí chudoby žije 995 565 osob, což je 9,8 procenta obyvatel (údaj vychází z metodiky EU).
- V Česku se vyjadřuje míra chudoby počtem lidí pobírajících dávky v hmotné nouzi. Životní minimum je ve výši 3126 korun pro jednotlivce, existenční minimum 2020 korun pro dospělou osobu.
  - V roce 2007 pobíralo dávky v hmotné nouzi asi 70 tisíc domácností, tedy 1,7 procenta.
  - Pro dva dospělé a dvě děti činí životní minimum 9650 korun.

Francie

- Pod hranicí chudoby žije kolem 3,7 milionu lidí (6,3 procenta).
- Hranice chudoby činí 681 eur (asi 17 025 korun) pro osobu na měsíc, 1703 eur (42 575 korun) pro pár s dvěma dětmi.

Německo

- U západních sousedů žije pod hranicí chudoby 13 procent populace.
- Jejich příjem je menší než 781 eur (19 525 korun) čistého příjmu.

Keňa

- Pod hranicí chudoby zde žije 46,1 procenta lidí.
- Ti musí vyžít s jedním dolarem denně, za což si pořídí jen opravdu nejzákladnější potraviny.

Luxus – hybatel změn životního způsobu?

- **možná ano**
- vzácné **zboží, služby a trávení volného času** dříve výsadou nejbohatších – nyní dostupné i nižším vrstvám
  - ohrožení statutotvorné funkce → nutno tedy **luxusní statky neustále proměňovat** – co je dnes vzácné?

Luxus – hybatel změn životního způsobu?

- **možná ano**
- vzácné **zboží, služby a trávení volného času** dříve výsadou nejbohatších – nyní dostupné i nižším vrstvám
  - ohrožení statutotvorné funkce → nutno tedy **luxusní statky neustále proměňovat** – co je dnes vzácné?

6 nových luxusní kategorií

ČAS – kdo je pánem svého času?

Luxus – hybatel změn životního způsobu?

- **možná ano**
- vzácné **zboží, služby a trávení volného času** dříve výsadou nejbohatších – nyní dostupné i nižším vrstvám
  - ohrožení statutotvorné funkce → nutno tedy **luxusní statky neustále proměňovat** – co je dnes vzácné?

6 nových luxusní kategorií

ČAS – kdo je pánem svého času?

POZORNOST – chtějí všichni (i média)

Luxus – hybatel změn životního způsobu?

- **možná ano**
- vzácné **zboží, služby a trávení volného času** dříve výsadou nejbohatších – nyní dostupné i nižším vrstvám
  - ohrožení statutotvorné funkce → nutno tedy **luxusní statky neustále proměňovat** – co je dnes vzácné?

6 nových luxusní kategorií

ČAS – kdo je pánem svého času?

POZORNOST – chtějí všichni (i média)

PROSTOR – poloprázdný pokoj?

Luxus – hybatel změn životního způsobu?

- **možná ano**
- vzácné **zboží, služby a trávení volného času** dříve výsadou nejbohatších – nyní dostupné i nižším vrstvám
→ ohrožení statutotvorné funkce → nutno tedy **luxusní statky neustále proměňovat** – co je dnes vzácné?

6 nových luxusní kategorií

ČAS – kdo je pánem svého času?

POZORNOST – chtějí všichni (i média)

PROSTOR – poloprázdný pokoj?

KLID – za klid (v práci, bydlení i restauraci) i platíme

Luxus – hybatel změn životního způsobu?

- **možná ano**
- vzácné **zboží, služby a trávení volného času** dříve výsadou nejbohatších – nyní dostupné i nižším vrstvám
  - ohrožení statutotvorné funkce → nutno tedy **luxusní statky neustále proměňovat** – co je dnes vzácné?

6 nových luxusní kategorií

ČAS – kdo je pánem svého času?

POZORNOST – chtějí všichni (i média)

PROSTOR – poloprázdný pokoj?

KLID – za klid (v práci, bydlení i restauraci) i platíme

BEZPEČNOST – požadavek bezpečnosti x izolace

Luxus – hybatel změn životního způsobu?

- **možná ano**
- vzácné **zboží, služby a trávení volného času** dříve výsadou nejbohatších – nyní dostupné i nižším vrstvám
→ ohrožení statutotvorné funkce → nutno tedy **luxusní statky neustále proměňovat** – co je dnes vzácné?

6 nových luxusní kategorií

ČAS – kdo je pánem svého času?

POZORNOST – chtějí všichni (i média)

PROSTOR – poloprázdný pokoj?

KLID – za klid (v práci, bydlení i restauraci) i platíme

BEZPEČNOST – požadavek bezpečnosti x izolace

PŘÍRODA

- čistá voda, vzduch, kvalitní potraviny...
- zdroj **estetických** zážitků, citového a intelektuálního naplnění
- vztah k ní založen na **pocitu libosti** → prvek luxusu
x vědomí existenční závislosti středověkého rolníka
- o ochranu ŽP se zasazuje i bez pocitu přímé závislosti

Výběrová náročnost

- odlišné pojetí dobrovolné skromnosti
- člověk náročný, ale na určité věci
  - např. na **kvalitu vody, ŽP, veřejnou dopravu, radost ze života**
- **není o askezi, ale o radosti ze života místo z majetku**
  - „zelený konzument“ - ekologicky šetrné výrobky atd., ale stále zvýšená spotřeba, až **plýtvání** :-)

Postmaterialismus

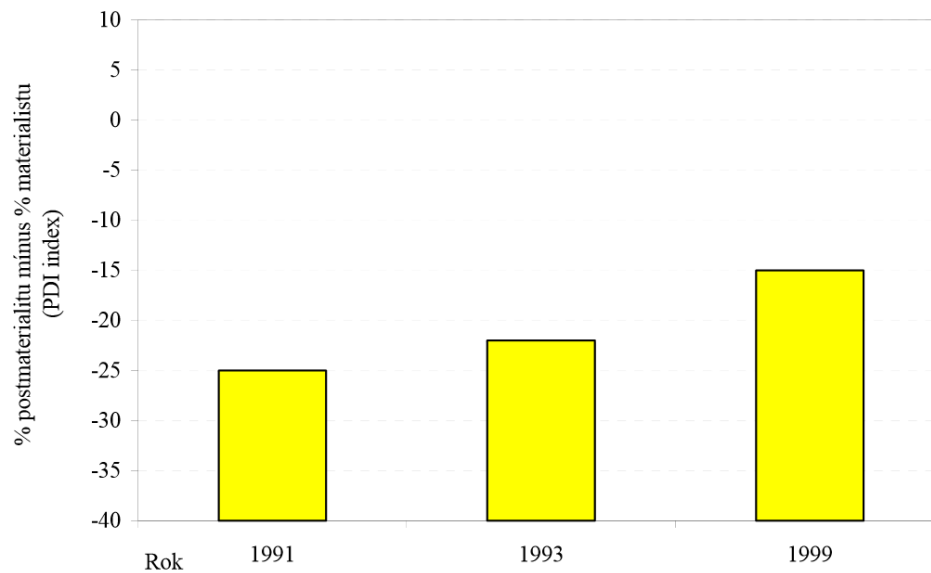
- **změny v hodnotách** - Holandsko, SRN, Dánsko x USA a Kanada
- přesun od **materialistických** hodnot (hmotný blahobyt a bezpečí, orientace na ekonomickou prosperitu, dodržování sociál. pořádku) k hodnotám **postmaterialistickým** (svobodná seberealizace, podíl na správě věcí veřejných, tvorba humánnější společnosti, tvorba ŽP)
- změna hodnot probíhá (pomalu) především u mladších generací, které vyrůstaly ve větší **ekonomické a spol. jistotě** (ne za války)
  - **ekonomická prosperita přispívá k šíření postmat. hodnot a naopak** (ropná krize v 70. let - pokles postmaterialismu)

Postmaterialismus

Obrázek 2. Vývoj postmaterialismu v ČR 1991-1999
PDI index (podíl postmaterialistů minus podíl materialistů)

My New Scientist

[Home](#) | [Science in Society](#) | [Environment](#) | [Opinion](#)

Special report: How to do your bit for the planet

› 15 October 2008

› Magazine issue 2678. [Subscribe and save](#)

Most of us accept the need for a more sustainable way to live, by reducing carbon emissions, developing renewable technology and increasing energy efficiency. But are these efforts to save the planet enough?

A growing band of experts argue that personal carbon virtue and collective environmentalism are futile as long as our economic system is built on the assumption of growth, and if we are serious about saving earth, we must re-structure our economy.

What can you do to help this process? We asked some movers and shakers for their recommendations. Here is what they said:

...

"Buy less stuff. Join and support Friends of the Earth."

Herman Daly, ecological economist, University of Maryland, US

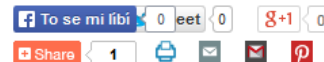
...

"Vote. Or better yet, get involved in politics at any level and advocate green economics."

Julia Marton-Lefèvre, director general of the International Union for Conservation of Nature

...

"In a speech in April 1967, Martin Luther King called on the US to undergo a

ADVERTISEMENT

NewScientist

For a wealth of knowledge, subscribe to New Scientist and save on every issue >

Available on the App Store

Available on Google play

This week's issue

Subscribe

07 February 2015

ADVERTISEMENT

More Latest news

› UK parliament gives three-parent IVF the go-ahead

15:44 03 February 2015

In a world first, members of the UK parliament have voted to allow mitochondrial donation

› Just four credit card clues can identify anyone

Hlavní dimenze proměn životního způsobu

I) Turizmus

- **tvrdý turizmus**: vychází z neklidu moderního člověka někam cestovat, všechno vidět a vše si užít → rostou náklady na turistiku, dovolené
- **měkký turizmus**: výsledek rostoucí ochoty lidí zřít se výhod civilizace ve prospěch přírody a hostitelských zemí, poznání skutečné ciziny

Tvrdý turizmus

masové cestování

málo času

rychlé dopravní prostředky

daleko

pevný program

řízení zvenku (cest.kancelář)

importovaný styl života

„pamětihodnosti“

pohodlně a pasívně

žádná nebo malá duševní příprava

bez znalosti domácího jazyka

pocit převahy

nákupy

suvenýry

pohlednice a prospekty

zvědavost

hlasitý

Měkký turizmus

individuální, rodinné cesty, cesty s malou skupinou přátel

dost času

přiměřené a pomalé dopravní prostředky

blízko

spontánní rozhodnutí podle situace

řízení zevnitř

styl života blízký dané zemi

zážitky

s úsilím a aktivně

příprava vztahující se k dané zemi

se znalostí domácího jazyka

radost z učení se od domácích

přivést dárky hostitelům

vzpomínky, nové zážitky, kresby

malby

takt

tichý

II) Nový pohled na jídlo a vaření

Vegetariánství - motivace: **zdravotní** (omezení tuků, cukrů, nebezpečí)

ekologická - 2ha půdy uživí 1 masožravce, 14 vegetariánů, 50 veganů

etická – spiritualizace lidského bytí

→ odmítnutí velkochovů, uvědomělé zmenšování ek. stopy

- počet vegetariánů vzrůstá: ČR (2013): cca 2 %

→ jedna z **nejdynamičtějších změn v životním stylu**

- **vegetariánství výsadou bohatších**

- v rozvojových zemích roste konzumace masa

II) Nový pohled na jídlo a vaření

Vegetariánství - motivace: **zdravotní** (omezení tuků, cukrů, nebezpečí)

ekologická - 2ha půdy uživí 1 masožravce, 14 vegetariánů, 50 veganů

etická – spiritualizace lidského bytí

→ odmítnutí velkochovů, uvědomělé zmenšování ek. stopy

- počet vegetariánů vzrůstá: ČR (2013): cca 2 %

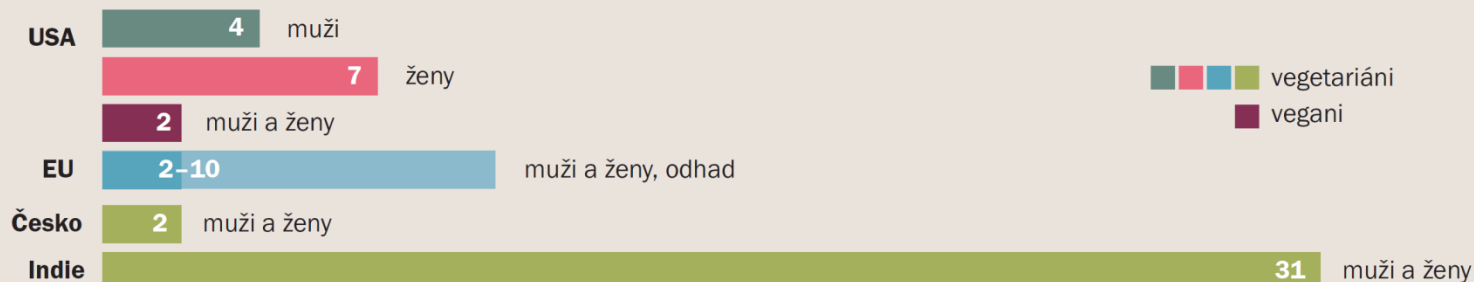
→ jedna z **nejdynamičtějších změn v životním stylu**

- **vegetariánství výsadou bohatších**

- v rozvojových zemích roste konzumace masa

Vegetariáni: rostoucí menšina na Západě, významná síla v Indii

Lidé označující se za vegetariány nebo vegany, v procentech populace

Miliony vegetariánů

Healthy you

It is possible to get what you need from plants alone, if you're careful

Omega-3s

Daily recommendation: 1.1 grams (women)/1.6g (men)

1/3 or **18**
salmon fillet (40g) or walnuts

Vitamin B₁₂

Daily recommendation: 2.4 micrograms

1/2 or **5.5g**
steak (110g) or enriched nutritional yeast

Calcium

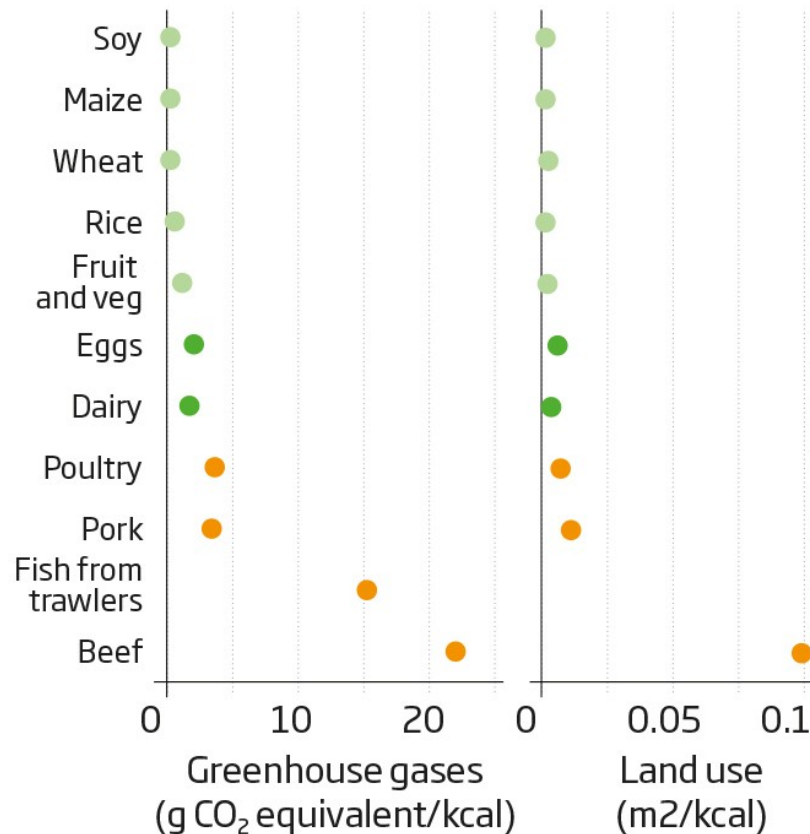
Daily recommendation: 700 milligrams

100g or **500g**
cheddar cheese or cooked kale

Sources: Nutritics / NHS / NIH / USDA

Greener veg

Vegan calories have a much smaller environmental impact than those from meat, fish, dairy and eggs

SOURCE: doi.org/cjcw

Healthy planet

If you did go vegan, your ecological footprint would shrink

Protein

You need 45 to 55 grams of protein a day, which you can get from...

1122g < **1 large pork chop (175g)** > **3.5m²**

Greenhouse gases

OR

Land use

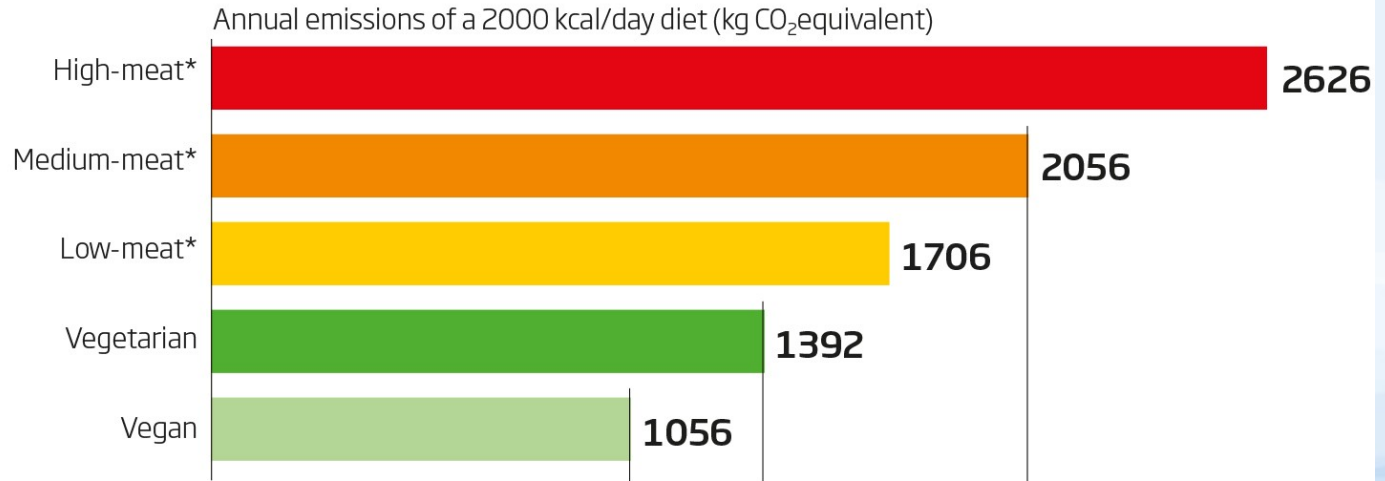
30g < **1 cup of cooked tofu (250g)** > **0.6m²**

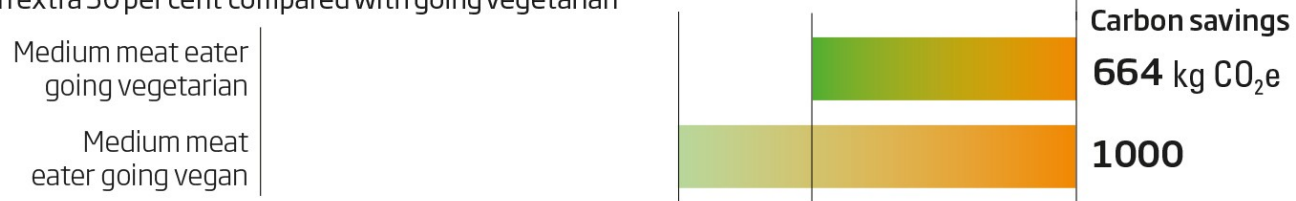
Centrum pro výzkum
toxických látek
v prostředí

Your choice for a healthy planet

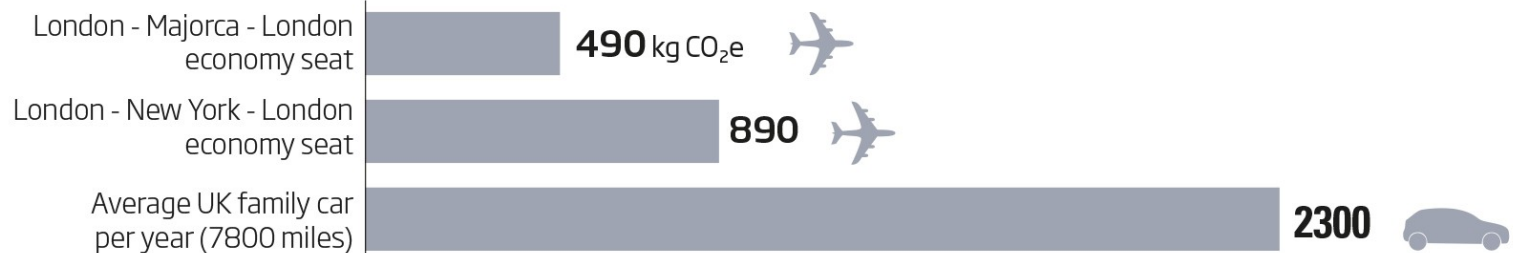
Most adults in the UK eat 110 grams of meat a day, making them high meat eaters.
The carbon footprint of their diet is more than twice that of a vegan

A medium meat eater who decides to go vegan would cut their diet's carbon footprint by an extra 50 per cent compared with going vegetarian

Alternatively, you could just choose not to take that holiday in Majorca this summer

*High meat ≥100g/day

*Medium meat = 50-99g/day

*Low meat ≤ 50g/day

Fighting climate change is opportunity to improve public health

Switching to public transport could boost global health (Image: Andrew T. B. Tan/Getty)

Driving cars and eating too much red meat damage more than your carbon footprint. Curbing our carbon habit

ia=L&ai=BthibOKv6Vb6bGu_DiQbnyKuQD4eehbUIAAAAEAg172YIzgAWlecqaG-AWDMseiB8AayARR3d3cubmV3c2NpZW50a...5LZg&client=ca-pub-1893061097624577

The future is vegan

Could changes in what we eat release more land from agriculture in the future? Animal products use significantly more land than vegetable equivalents to deliver the same amount of nutrition. To make 100 grams of beef protein you need between 20 and 250 square metres of land per year. Chicken requires 2 to 6 m², and tofu 1 to 2 m². A litre of soya milk uses less than 0.5 m²; animal milks use more than twice that amount.

A global transition to vegan diets would remove all pasture – two-thirds of the world's agricultural land. The extent of cropland would also shrink, because many animals are fed crops that humans can eat. They eat 3 to 20 times the amount of protein that they return for human consumption. As a result, if everyone became vegan, the extent of arable land would fall by 20 to 40 per cent. So if we were all determined to avoid animal proteins, the majority of agricultural land would be released from production, freeing up huge areas for wildlife.

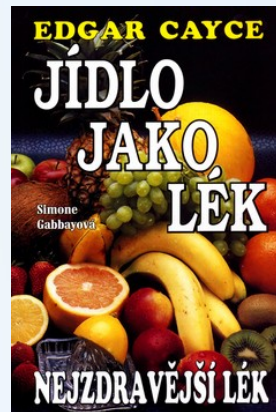

Střídmost v jídle (Západ)

- ale malé uvědomění pozadí vzniku jídla
→ vztah mezi jídlem a jeho původem zatemňován
- intenzivním zemědělstvím a chovem se člověk sice vymanil z těžké dřiny na polích, ale také odcizil původu potravy, jejíž **kvalita klesá x kvantita roste**

Vlastnoruční příprava jídla

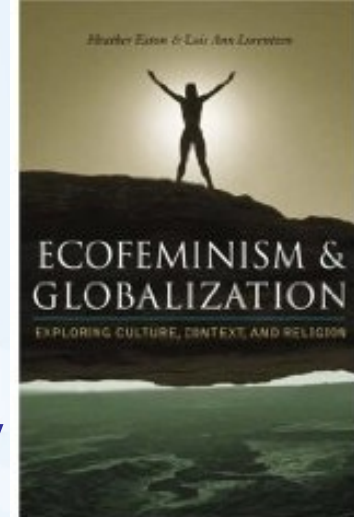
- jídlo vychutnat, podílet se na vzniku → **čas x další zisky**

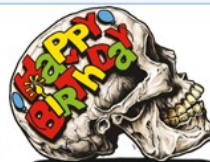

III) Proměny mužské a ženské role v env. souvislostech

Ekofeminismus

- hnutí spojující myšlenky **feminismu a ochrany přírody**
- navazuje na přesvědčení feminismu 18. -19. stol. o ponížení a útlaku žen ze strany mužů, doplněno paralelou útisku přírody
→ **příroda spolutrpitelekou žen**
- ekofeminismus x dominantní a vykořisťující postavení mužů, kteří racionalitou, soutěží, agresivitou a arogancí zavedli svět do ekologické krize
- prosazení **ženského přístupu** – více intuitivní, soucitný, bližší přírodě (?)

| respekt.cz |

Vpřed a vzhůru

8. 3. 2015 | aktualizace: 10. 3. 2015 09:29

Dívky předhánějí chlapce na nižších školách i na univerzitách a jejich náskok se zvětšuje

The Economist

Článek

Všechno to souvisí s jejich mozky a těly a chemikáliemi," říká sir Anthony Seldon, ředitel Wellington College, drahé internátní školy v anglickém Berkshiru. „Kluci si myslí, že není cool soutěžit, že není cool být chytrý," dodává Ivan Yip, ředitel newyorské Bronx Leadership Academy. Studium na první škole stojí 25 tisíc liber ročně a je tam potápěčský klub. Ta druhá poskytuje většině žáků z chudých rodin dotované obědy, čtvrtina dětí má zvláštní potřeby. Obě školy se však potýkají se

Nová maskulinita

- od 60. let postupná proměna mužství - nové pojetí muže
  - spojení mužské **fyzické síly, pevného postoje, rozhodnosti** s ženskou schopností **altruismu, trpělivosti a lásky**
  - využívá takové chování ve vztazích k ostatním lidem i přírodě
- „**soucitná autorita**“ → silný a odvážný muž schopný soucitu

